

Landstingets kansliEkonomiavdelningen
Mattias Olsson

Landstingsstyrelsen

Revidering av finanspolicy

Landstingsfullmäktige ska enligt kommunallagen meddela föreskrifter för medelsförvaltningen.

Nuvarande föreskrifter i form av finanspolicy fastställdes av landstingsfullmäktige i mars 2006, § 14 att gälla från och med 2006-04-01.

Medelsförvaltning utifrån denna finanspolicy sker nu i form av extern förvaltning av ”pensionsmedel” och egen förvaltning av rörelsekapital. Den externa förvaltningen har hanterats av Robur, Handelsbanken och Nordea.

Erfarenheter under åren har visat att förändringar bör göras för att effektivisera förvaltningen. Under pågående extern kapitalförvaltning föreslås därför förändringar i finanspolicyn som förutom redaktionella ändringar är:

Pensionsmedelsförvaltning

- Avkastningskrav ändras till 10 årig statsobligationsränta sett över en flerårsperiod.
måttet för genomsnittlig årsavkastning ändras
- Ändring av normalallokering och limiter på aktier och räntebärande värdepapper.
Ändrad normalfördelning på begränsning av aktier och räntor ändras
- Durationskrav ändras och läggs som en restriktion på totala räntor, d.v.s. ej uppdelat på reala och nominella räntor.
krav på definierad löptid på obligationer ändras
- Under alternativa investeringar föreslås råvaruinvesteringar läggas till.
- Ändring av normalallokering och limiter på aktier vad gäller regional fördelning.
Ändrad normalfördelning på begränsningar i aktier ändras
- Regional allokering tre gånger per år.
fördelning mellan svenska och globala aktier får göras tre gånger per år

- Utökning av emittenter i ränteförvaltningen.
fler låntagare accepteras
- Etiska krav skall omfatta även fondförvaltning om möjligt.
i tidigare finanspolicy har etiken endast omfattat direktägda aktier

Rörelsekapitalförvaltning

- Ändra avkastningskrav till OMRX TBill.
måttet för genomsnittlig årsavkastning ändras

Derivatinstrument

- Lägga till aktie- och ränteskydd för att hantera risker.
vid behov kunna köpa aktieoptioner för att skydda aktievärden

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att godkänna föreliggande förslag till finanspolicy att gälla från och med 2014-04-01

LANDSTINGETS KANSLI

Agneta Jansmyr

Stefan Schoultz

Landstingets kansli
Ekonomiavdelning

Finanspolicy

Inledning

Föreliggande finanspolicy har sin utgångspunkt i den för landstinget övergripande målsättningen om en god hushållning. En viktig del i att uppnå en god hushållning är att Landstinget har en effektiv kapitalhantering som innebär en förbättrad likviditet genom att kapital frigörs från balansräkningen och att en god avkastning på kapitalet uppnås. Fokus i detta arbete är att uppnå rationella betalningsströmmar (inflöde och utflöde av likvida medel) och en effektiv likviditetsförvaltning.

I kommunallagens 8 kapitel finns för medelsförvaltningen följande reglering

- förvaltningen ska ske på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses.
- fullmäktige ska meddela närmare föreskrifter om medelsförvaltningen
- för förvaltningen av medel avsatt för pensionsförpliktelser ska särskilda föreskrifter anges där tillåten risk vid placering av medlen ska fastställas. Vidare ska anges hur uppföljning och kontroll av förvaltningen ska ske.

Föreliggande finanspolicy innehåller fullmäktiges särskilda föreskrifter för medelsförvaltningen.

Betalningsströmmar (kassaflöden)

Utgångspunkten för en effektiv hantering av betalningsströmmar är att

- begränsa kapitalbindningen i icke avkastningsbara tillgångar (fordringar)
- begränsa behovet av räntebärande skulder.

Landstinget tillämpar centraliserad medelsförvaltning innebärande att alla in- och utbetalningar hanteras genom en för Landstinget gemensam kassa. Undantag görs för mindre utbetalningar som kan ske från speciella handkassor som finns inom förvaltningarna. Kontantkasseredovisning/handkasseredovisning regleras i särskild instruktion.

För att uppnå bästa avkastning, skall i första hand inbetalningar användas för utbetalning (kvittning).

Inbetalningar (fordringar)

Huvudprincipen är att alla inbetalningar i möjligaste utsträckning ska ske i så nära anslutning till tjänstens utförande eller varans leverans som möjligt och då med betalkort. Om betalning inte sker med betalkort ska fakturering ske med betalningsvillkor 30 dagar.

Öppen vård (sjukvård/tandvård)

På de tre sjukhusen och Landstingets kansli kan kontant betalning ske i de fall då övriga betalningsmedel ej kan användas.

Inkassoverksamhet

Om betalning inte sker inom föreskriven kredittid lämnas en betalningspåminnelse. Om fordran inte betalas vid påminnelse överlämnas den till ett inkassoföretag. Lagstadgade avgifter ska tas ut vid påminnelse och inkassokrav.

Utbetalningar (skulder)

Leverantörsskulder

Leverantörsfakturor ska betalas på angiven förfallodag så att räntefri kredittid utnyttjas fullt ut. Betalningsvillkor regleras i de avtal som sluts mellan Landstinget och leverantör. Huvudregeln är att betalningsvillkor ska vara 30 dagar räknat från fakturadatum. I undantagsfall kan Landstinget betala faktureringsavgift. Leverantörsfakturor ska handläggas på det sätt som kommunala redovisningslagen föreskriver vilket innebär att registrering av leverantörsfakturor ska ske inom ca fem arbetsdagar.

Övriga skulder

Landstingets finansiella målsättningar för att uppnå en god hushållning som kännetecknas av långsiktighet och uthållighet är att investeringar finansieras med egna medel.

Ett undantag där lånefinansiering kan ske är finansiell leasing av bilar där Landstingets generella avdragsrätt för moms inte föreligger eller är begränsad. Vid finansiell leasing av dessa fordon gäller schablonmässigt avdrag för 50 % av momsen vilken gör att extern finansiering är fördelaktigare än egenfinansiering.

Historiskt har viss del av Landstingets investeringar finansieras av pensionsmedel. Inom ramen för landstingets finansiella mål ska denna lånefinansiering minska till förmån för ökad kapitaltäckning.

Kapitalförvaltning

Landstingets tillgång på kapital har huvudsakligen sin grund i ett sparande för infriande av framtida pensionsförpliktelser. Därutöver har landstinget behov av en likviditet som matchar löpande in- och utbetalningar och som utgör buffert för kortsiktigt negativa förändringar i penningströmmar.

Landstingets kapital förvaltas i form av pensionsmedelsförvaltning och rörelsekapitalförvaltning.

Pensionsmedelsförvaltning möjliggör placering på aktiemarknad medan rörelsekapitalförvaltningen begränsas till penningmarknaden.

Som underlag för likviditetsförvaltning görs en likviditetsplan för den närmaste 12 månadsperioden. Planen ska uppdateras kvartalsvis.

Likviditetsplaneringen ger underlag för beslut om att medel utöver vad lagstiftningen reglerar för pensionsmedelsförvaltning (pensionsskuld före 98) ska kunna tillföras pensionsmedelsförvaltningen.

Pensionsmedelsförvaltning

Landstingets pensionsåtagande regleras huvudsakligen av två avtal

- PFA 98 som avser pensioner intjänade fr.o.m. 1998-01-01 och
- PA-KL som avser pensioner intjänade till och med 1997-12-31 och nu tillämbart bara för personer som uppbar pensionsförmån vid PFA 98:s tillkomst och vissa personer som genom övergångsbestämmelser inte omfattas av PFA.

Lagstiftningen som reglerar området är dels lagen (1997:614) om kommunal redovisning och dels kommunallagen som innehåller kravet på budgetbalans och anger särskilda regler för pensionsmedelsförvaltningen.

Lagstiftningens regler för pensionsmedelsförvaltning avser avsättningar enligt PFA 98.

Redovisningslagen anger hur pensionskostnader ska redovisas dvs. att den så kallade blandmodellen ska tillämpas från och med 1998-01-01. Kommunallagens balanskrav reglerar kravet på finansiering och avsättning till pensioner.

Pensionsåtagandet enligt PFA 98 består av

- avgiftsbaserad ålderspension
- individuell del
- intjänad pensionsrätt 1997-12-31
- kompletterande ålderspension
- särskild ålderspension före 65 års ålder
- efterlevandepension

Lagens regler om avsättning till pensioner (blandmodellen) omfattar inte pensionsrätter intjänade före 1998-01-01 (intjänad pensionsrätt 1997-12-31). Detta åtagande utgörs av ett förmånsbestämt bruttopensionssystem där lagstiftningens finansieringskrav utgår från fördelningsprincipen dvs. att finansiering sker av pensionsutbetalning och inte pensionsavsättning. Då Landstinget till viss del även byggt upp ett pensionssparande för detta pensionsåtagande så ska vad som här föreskrivs kring pensionsmedelsförvaltning även omfatta dessa medel i den omfattning som landstingsstyrelsen bestämmer

PFA 98 ger möjlighet att låta den enskilde arbetstagaren förfoga över del eller hela den individuella delen. För Landstingets vidkommande gäller att individuella pensionsrätter för åren 1998-1999 har utbetalats enbart till avtalad miniminivå medan den individuella delen från och med 2000 i sin helhet utbetalats och disponerats av den anställde.

Övergripande mål

Landstinget har genom ingångna pensionsavtal ett långsiktigt åtagande för utbetalning av pensionsförmåner. Placering av pensionsmedel och här angivna regler har därför som utgångspunkt att uppnå en långsiktigt bra avkastning på förvaltad kapital. Det övergripande målet för kapitalförvaltningen är att på ett effektivt sätt tillvarata tillväxten på den globala finansmarknaden, och därigenom möta de framtida pensionsutbetalningarna.

Avkastningskrav

Utifrån dessa förutsättningar är målsättningen att erhålla en avkastning som i genomsnitt årligen överstiger faktisk inflation + 10 årig realränta + 2% överavkastning.

Placeringspolicy

Policyn anger vilka regler som gäller för att Landstingets medelsförvaltning ska uppfylla krav på god avkastning samtidigt som krav på betryggande säkerhet tillgodoses. Med god avkastning avses att Landstinget över lång tid bör överträffa avkastningskravet i denna policy, och betryggande säkerhet uppnås genom att följa den allokering som policyn tillåter.

Förvaltningen av Landstingets pensionsmedel ska ske med en sammansättning av olika värdepapper ("portfölj") med olika egenskaper vad gäller avkastning och risk.

Allokering

Allokeringsföreskrifter anger hur normalportföljen för pensionsmedelsförvaltning ska vara sammansatt och de avvikelser (limiter) från denna fördelning som från tid till annan kan förekomma på grund av tillgångsslagens marknadsutveckling.

Instrument (papper)

Tillgångsslag	Allokering (normal)	Limiter	Anmärkning
Aktier och aktierelaterade instrument	35%	20-45%	Över 35% derivatskydd
Räntebärande värdepapper	55%	50-65%	Duration ska matcha
<i>därav</i>			pensionssskuld
<i>-nominella värdepapper</i>	25%	0-50%	
<i>-reala (inflationsskyddade) värdepapper</i>	75%	50-100%	
Alternativa investeringar	10%	0-15%	

Duration menas genomsnittlig löptid(år)

Värdepappersfonder liksom bankinlåning räknas in i respektive limit.

Portföljen ska förvaltas utifrån Landstingets uppställda mål samtidigt som en kostnadseffektiv lösning eftersträvas. Portföljen ska utformas så att risker som inte förväntas ge positivt bidrag till avkastningen skall undvikas om möjligt. För portföljens förvaltning gäller:

- aktieportföljen till största delen (minst 60 %) förvaltas passivt mot breda marknadsindex, exempelvis i indexfonder.
- ränteportföljen ska till största delen minst 60 % huvudsakligen förvaltas genom en passiv ränteförvaltning. Om en emittents rating förändras eller om portföljens durationskrav ej uppnås kan en aktiv försäljning av värdepapper göras.
- alternativa investeringar kan göras upp till 10 % av totalt förvaltad kapital. Exempel på alternativa investeringar är diversifierade råvarufonder/råvaruindex, fastighetsfond/index och kapitalgaranterade produkter

Beträffande geografisk allokering gäller att aktieportföljen ska allokeras globalt för att uppnå en ökad riskspridning. Med en kraftig övervikt för Sverige, skall allokering ske utifrån nedanstående tabeller.

Regional allokering,

Passiv aktieförvaltning (indexförvaltning)

Region	Andel	Limiter
Sverige	75 %	50-100%
Global	25 %	0-50%
Total	100%	

Aktiv aktieförvaltning

Region	Andel
Global	100%
Total	100 %

Korrigerig av regional allokering görs normalfallet tre gånger per år.

Upp till 35 % av aktieportföljen får den regionala allokeringen ej avvika från valt index med +/- 10%.

Ränteportfölj ska placeras i värdepapper utställda i svenska kronor.

Värdepappersval

I detta avsnitt redovisas vilka värdepapperstyper som är tillåtna.

Likvida medel

Placering kan ske på svensk banks depåkonto, bankräkning och genom dagsinlåning.

Aktier

Placering får endast ske i aktier som är börsnoterade, det vill säga som föremål för regelbunden handel på auktoriserad marknadsplats som står under tillsyn av myndighet. Vid nyintroduktioner kan avsteg från börsnotering göras under förutsättning att avsikten är att aktierna omgående ska börsnoteras.

Maximalt 10% av aktieportföljens värde får vara placerat i enskild aktie.

Räntebärande värdepapper

Landstingets ränteportfölj ska placeras på följande sätt. Undantagsvis kan emittenten vara nordisk istället för svensk.

Emittenters (företags) rating	Max andel per emittent	Max andel per kategori	%
• Svenska staten, statliga verk och helägda bolag	0-100 %	0-100	%
• Svenska kommuner, landsting och helägda bolag	0-80 %	0-100 %	
• Svenska banker och dess helägda bolag	0-80 %	0-60 %	
• Svenska säkerställda bostadsobligationer	0-80 %	0-80 %	
• Övriga svenska emittenter med rating av Standard & Poor´s /Moody´s			
AAA/Aaa	0-20 %	0-50 %	
AA/Aa	0-20 %	0-40 %	
A/A	0-5%	0-20 %	
• BBB/Bbb	0-5 %	0-10 %	
BB/Bb	0-5 %	0-5 %	
• Övriga svenska emittenter med skuggrating där aktien är börsnoterad.	0-5%		

Värdepappersfonder

Placering får ske i fonder som har Finansinspektionens, eller motsvarande utländsk myndighets, tillstånd och vars placeringsinriktning i stort överensstämmer med bestämmelserna i denna policy.

Etisk hänsyn

Vid placeringar ska etiska hänsyn tas vilket innebär att företag som i sin huvudsakliga verksamhet har produktion och/eller försäljning av krigsmateriel, tobaksvaror eller alkoholvaror undantas. Ej heller ska placeringar ske i företag eller andra emittenter som ej på ett godtagbart sätt efterlever internationella konventioner om mänskliga rättigheter och miljö.

Motparter/kapitalförvaltare

Godkända motparter vid transaktioner och förvaring av värdepapper är:

- Värdepappersinstitut som har Finansinspektionens tillstånd för förvaltning av någon annans finansiella instrument, enligt Lagen (1991:981) om värdepappersrörelse.
- Utländsk institution som har tillstånd motsvarande det som anges ovan och som står under tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ.

För förvaltning av pensionsmedel ska Landstinget anlita extern/-a kapitalförvaltare. Om flera externa förvaltare anlitas så ska uppdragen fördelas så att en förvaltare svarar för ränteportfölj och två för aktieportföljen. Aktieportföljen delas upp på aktiv och passiv förvaltning, där en förvaltare svarar för passiv och en för aktiv aktieförvaltning. Om en förvaltare anlitas dvs. förvaltar både aktier och räntor så är detta att betrakta som tre uppdrag och taktisk allokering mellan dessa ska ej göras av förvaltaren. Förvaltare fattar i övrigt själv beslut inom ramen för här redovisad placeringspolicy (diskretionär förvaltning).

Rörelsekapitalförvaltning

Placeringspolicy

Den del av likviditeten som inte omfattas av pensionsmedelsförvaltning utgör landstingets rörelsekapital. Denna förvaltas i egen regi och görs utifrån följande regler och anvisningar.

Rörelsekapitalet placeras endast i räntebärande instrument, bankinlåning och instrument där värdet bestäms av ett underliggande räntebärande instrument (derivatinstrument). Placering i aktier är ej tillåtet. Medlen skall placeras med tillfredställande diversifiering och till betryggande säkerhet samt ge en långsiktigt god avkastning OMRX TBill. Löptider på placeringar ska anpassas efter likviditetsflödet i upprättande av prognoser samt förväntningar om ränteutvecklingen.

Värdepappersval

Placeringar får ske i räntebärande värdepapper på samma sätt som för pensionsmedelsförvaltning.

Riskhantering

Placeringar innebär som regel ett risktagande. Om kapitalförvaltningen är effektiv erhålls en ökad förväntad avkastning genom en höjd risknivå, och en lägre risk erhålls genom en minskning av den förväntade avkastningen. Mot bakgrund av pensionsmedelsförvaltningens långsiktiga karaktär är Landstinget mindre känsligt för svängningar i tillgångarnas värde. Förvaltningens (portföljens) risk regleras genom tillgångsallokering och limiter.

I placeringspolicyn har matchningsprincip och diversifieringsprincip beaktats. Matchningsprincipen har beaktats vid de olika uppdragens innehåll genom att rörelsekapitalförvaltningen sker i korta värdepapper för att matcha skulder på kort sikt. I pensionsmedelsförvaltningen tillåts placeringar i värdepapper som har något högre risk men över tiden också har något högre avkastning än räntebärande värdepapper. Diversifieringsprincipen har beaktats vid val av instrument och i begränsning av enskilt instrument i förhållande till kapitalvolymen. Utöver dessa finns andra typer av risker som t.ex. administrativ risk eller finansiella risker (ränterisk, kreditrisk och valutarisk). För pensionsförvaltning tillkommer aktuariella risker.

Ränterisk

Risken att oväntade förändringar i det allmänna ränteläget leder till ett lägre räntenetto begränsas genom värdepappersval och löptider.

Kreditrisk

Med kreditrisk avses risken att en låntagare går i konkurs eller av annan anledning inte kan fullfölja sina betalningsförpliktelser mot kreditgivaren. Vid placering av medel har Landstinget rollen som kreditgivare. Begränsning av kreditrisk har gjorts genom avgränsning av emittenter. För att begränsa risk vid placering i räntebärande värdepapper gäller i det föregående angivna krav på ratingnivåer.

Valutarisk

Landstinget har valt att ej valutasäkra placeringar i utländska värdepapper. Detta beroende på att vår pensionsskuld och pensionsförvaltning har lång duration, därigenom blir ej en valutasäkring kostnadseffektiv.

Derivatinstrument

Handel med derivatinstrument som optioner, får förekomma i begränsad omfattning, vad gäller kapitalgaranterade produkter och som aktie- och ränteskydd för att hantera risker och effektivisera förvaltningen.

Aktuariella risker

Samtliga pensionssystem med inslag av försäkring innehåller aktuariella risker. Med detta menas risken för att den pensionsskuld som beräknats inte kommer att motsvara den faktiska pensionskostnaden. Vid beräkning av pensionsskuld tillämpas vissa försäkringstekniska grunder. Dessa grunder är beräknade för ett riksgenomsnitt. Avvikelse från riksgenomsnittet kan förekomma t.ex. att de anställda inte har samma livslängd som gäller för riket i övrigt. Därmed finns risk att de faktiska pensionskostnaderna avviker från den beräknade pensionsskulden.

Landstinget har inte möjlighet att begränsa aktuariella risker.

Administrativ risk

De administrativa riskerna inom kapitalförvaltning utgörs bland annat av risker för datorhaverier, stöld, brand m.m. Därtill kommer brister i avtal, brister i den interna organisationen och brister i datorsystemens hård- och mjukvaror. Dessa risker har begränsats genom organisatoriska avgränsningar/befogenheter på kansliets ekonomiavdelning och tecknande av standardiserade avtal inom finansområdet. Säkerhetsaspekter inom IT-sidan regleras genom de regler som anges för Landstingets IT-verksamhet. Erforderliga försäkringsfrågor beaktas vid upphandling av försäkringstjänster.

Redovisning av likviditetsförvaltning

Alla placeringar ska bokföras i anslutning till affärsdag. Vid varje månads periodstängning ska kapitalförvaltningen värderas och bokföras enligt försiktighetsprincipen.

Köp/försäljning av värdepapper i den egenförvaltade portföljen ska konteras/bokföras eller beslutsattesteras av annan person än den som har verkställt affären.

Köp/Försäljning av värdepapper i extern förvaltning ska beslutsattesteras av annan person än den som konteras/bokför.

Ansvar- och befogenheter

Landstingsfullmäktige

- Ansvarar för att förvaltningen sker i överensstämmelse med kommunallagen 8 kapitlet.
- Beslutar om finanspolicy inkl. placeringspolicy dvs. övergripande mål och riktlinjer avseende all finansiell verksamhet i Landstinget.

Landstingsstyrelsen

- Ansvarar för efterlevnad av landstingsfullmäktige antagen finanspolicy.
- Beslutar om ramen för pensionsmedelsförvaltning (utöver vad lagstiftningen reglerar).
- Beslutar om avtal mellan Landstinget och förvaltare avseende extern förvaltning.

Landstingets kansli (ekonomiavdelningen)

- Ekonomidirektören säkerställer och kontrollerar att finanspolicyn efterlevs och att likviditetsförvaltningen sker enligt fastställd placeringspolicy.
- Löpande beslut om rebalansering och finansiella placeringar fattas och undertecknas av finanschefen.
- Förvaltar landstingets rörelsekapital enligt fastställd placeringspolicy.
- Upprättar kvartalsvis en likviditetsplan för den närmaste 12 månadsperioden.
- Avlämnar kvartalsvis till landstingsstyrelsen rapport över likviditetsförvaltningen innehållande kapitaltillgång, allokering och avkastning.

Bilaga
Ordlista

Landstingsstyrelsen §§ 20--45

Tid: 2014-02-25 kl 13.00 - 16.50

Plats: Landstingets kansli, sal A

§ 44 *Revidering av finanspolicy*

Dnr Föreligger förslag till revidering av finanspolicy.

LJ2014

/140 Information i ärendet av finanschef Mattias Olsson. Beslut i ärendet vid landstingsstyrelsens sammanträde i april.

Utdrag: Ekonomiavdelningen

Vid protokollet

Siw Kullberg

Justeras

Håkan Jansson

Ann-Kristine Göransson

Rätt utdraget,
Intygar

Lena Sandqvist